

ĐỀ THI HỌC KÌ 2 – ĐỀ 1

MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10

BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU

Thời gian làm bài: 90 phút

I. ĐỌC HIỂU (6đ)

Học sinh đọc bài thơ sau và trả lời các câu hỏi phía dưới

PHƯƠNG ÁY

(Hoàng Nhuận Cầm)

Đêm trong suốt áp ngực vào phương ấy Cái chiến hào tha thiết ở trong tôi
Gặp lại mùi cỏ cháy suốt thời trai Xanh thăm thẳm lưng đèo giao thừa tới
Ngôi sao rơi trên dây kềm gai dài Người con gái cống mình qua đạn xối
Cái vùng đất không tiếng gà cất gáy Tình yêu thâm, kín lại lối giao liên.
Bao hăng nồng cỏ cháy rất hoàng hôn.
Là cái phương chưa rõ cả mặt em
Là cái phương sao quá bồn chồn Chưa khóc kịp bao bạn bè nhắm mắt
Đón thư mẹ qua bảy vòng lửa khói Là cái phương nắm mộ người giữ đất
Vết thương đỏ, viên đạn thì sáng chói Chớp bên đường như một ánh sao nâu.
Chiếc lá xanh kì lạ trút trong đời.

Tiếng mùa mưa hồn hậu đến bên tôi

Tiếng thương nhớ không lời trên tóc
mẹ

Tiếng Tổ quốc trên môi khi đạn xé

Tiếng cuối cùng khi khẩu súng nằm
trên tay.

Chỗ Hiến nằm – giờ trời nắng heo may

Chỗ Thi ngũ- bình minh rơi tím đất

Mặt trận xưa, đồng trưa đưa cỏ mặt

Ơi chiến hào tha thiết tuổi hai mươi.

Phương ấy dài ngút ngút Cà Mau

Nơi trắng sóng, lá rừng xanh ngắt ngắt

Ôi phương ấy ở đâu tôi cũng gặp

Hát vô bờ chữ Đất, lá cây ơi!

Phương ấy còn ở mãi trong tôi

Ngỡ nâng lấy tay mình, ngỡ như người
biết nói

Phương ấy ơi! Suốt đời như dấu hỏi

Trên hai vai tuổi trẻ- trước chân trời.

(*Hồ hẹn mãi cuối cùng em cũng đến*, Hoàng Nhuận Cầm, NXB Hội nhà văn,
2007)

Câu 1: Dòng nào nói đúng về đặc điểm hình thức chính của bài thơ?

- A. Thơ tự do, chia khổ không đều, gieo vần liền
- B. Thơ tự do; mỗi khổ 4 dòng; gieo vần, số tiếng trong dòng thơ linh hoạt
- C. Thơ hỗn hợp, dòng, khổ dài ngắn khác nhau
- D. Thơ tự do, các khổ dài, không có vần

Câu 2: Dòng nào nói lên đề tài của bài thơ?

- A. Người lính
- B. Nỗi nhớ bạn bè
- C. Chiến tranh và kí ức
- D. Hậu chiến

Câu 3: Dòng nào nói lên ý nghĩa của cụm từ “Là cái phương”, “phương ấy”?

- A. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định phương ấy là nỗi nhớ da diết, là dòng cảm xúc mãnh liệt trong tâm hồn nhà thơ.
- B. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định nỗi nhớ của nhà thơ đang hướng về phương ấy
- C. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định phương ấy có đồng đội của nhà thơ đang chờ
- D. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định phương ấy là nơi chứa những kỉ niệm không thể phai mờ

Câu 4: Trong kí ức của nhà thơ, phương ấy đã gợi nhớ những điều gì?

- A. Tình yêu với cô gái giao liên khi bị thương
- B. Sự hủy diệt của bom đạn, chờ thư mẹ, nhớ mẹ; nơi mất đồng đội; nơi mình bị thương; nơi mình gánh trách nhiệm với đất nước
- C. Sự hủy diệt của bom đạn; chờ thư mẹ, nhớ mẹ; nơi mất đồng đội
- D. Sự hủy diệt của bom đạn; chờ thư mẹ, nhớ mẹ; nơi mất đồng đội; nơi mình bị thương; xác định sẽ hy sinh

Câu 5: Những hình ảnh nào gợi sự hủy diệt của bom đạn, chất độc hóa học thời chiến tranh

- A. Mùi cỏ cháy; không tiếng gà cất gáy; cỏ cháy rất hoang hôn
- B. Không tiếng gà cất gáy; cỏ cháy rất hoang hôn; dây kẽm gai dài
- C. Mùi cỏ cháy; không tiếng gà cất gáy; sao rơi
- D. Mùi cỏ cháy; cỏ cháy rất hoang hôn

Câu 6: Cụm từ: sao quá buồn chồn diễn tả tâm trạng của nhà thơ ở thời điểm nào?

- A. Khi chờ thư mẹ
- B. Ngóng chờ về phương ấy
- C. Khi khẩu súng nắm trên tay
- D. Khi lá xanh kì lạ trút trong đời

Câu 7: Dòng thơ nào cho thấy cảnh chiến trường và đồng đội của nhân vật trữ tình được gợi ra từ kí ức?

- A. Đêm trong suốt áp ngực vào phương ấy
- B. Gặp lại mùi cỏ cháy suốt thời trai
- C. Mặt trận xưa, đồng trưa đưa cỏ mặt
- D. Cả B và C

Câu 8: Dòng nào nói lên tình cảm, cảm xúc bao trùm bài thơ?

- A. Nhớ thương, trân trọng, tự hào ngợi ca người lính hy sinh vì Tổ quốc.
- B. Buồn đau vì những đồng đội đã hy sinh
- C. Day dứt, ân hận vì không kịp khóc khi bạn hi sinh
- D. Tự hào vì đã dâng hiến tuổi trẻ cho Tổ quốc

Câu 9: Phân tích hiện thực được phản ánh và vẻ đẹp tâm hồn của người lính trẻ trong khổ thơ sau:

Cái chiến hào tha thiết ở trong tôi

Xanh thăm thăm lưng đèo giao thừa tới

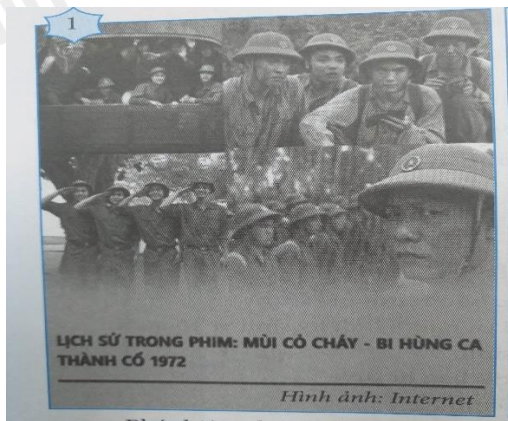
Người con gái cống mình qua đạn xối

Tình yêu thâm, kín lại lối giao liên. (1đ)

Câu 10: Bài thơ “Phương ấy” – Hoàng Nhuận Cầm cho em nhận thức gì về hiện thực chiến tranh, về lẽ sống của những người lính trẻ trong kháng chiến chống Mỹ? Sưu tầm 2 câu thơ nói về trách nhiệm của những người lính thời chống Mỹ đối với Tổ quốc(1đ)

II. VIẾT (4đ)

Câu 1: Quan sát bức ảnh và ngữ liệu sau để và trả lời câu hỏi a,b (1đ)

2. Mùi cỏ cháy (Tựa tiếng Anh: The Scent of Burning Grass) là một bộ phim điện ảnh Việt Nam công chiếu vào năm 2012. Bối cảnh chính của phim là mùa hè đỏ lửa 1972 với trận chiến tại Thành cổ Quảng Trị. Nhân vật chính trong phim là bốn sinh viên Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội là: Hoàng, Thành, Thăng và Long theo lệnh tổng động viên lên đường nhập ngũ năm 1971, được huấn luyện cấp tốc để tham gia chiến đấu tại Thành cổ Quảng Trị năm 1972. Thành, Thăng và Long đã hi sinh còn Hoàng thì may mắn trở về. Bộ phim được kể lại từ ký ức của Hoàng. Mùi cỏ cháy do Hãng phim truyện Việt Nam sản xuất. Kịch bản của phim do nhà thơ Hoàng Nhuận Cầm đảm nhiệm, dựa trên quyền nhật kí Mãi mãi tuổi hai mươi của liệt sĩ Nguyễn Văn Thạc.

- Phát hiện những chi tiết, sự việc liên quan giữa những bức ảnh, ngữ liệu trên với bài thơ Phương ấy- Hoàng Nhuận Cầm.
- Cho biết các phương tiện chuyển tải thông tin ấy nhằm mục đích gì? Từ đó hãy đánh giá thái độ, tình cảm của thế hệ ngày nay đối với lịch sử và những người lính ấy đã hy sinh trong chiến tranh vệ quốc.

Câu 2: Viết bài luận về bản thân để ứng tuyển tham gia vị trí trưởng ban truyền thông cho Dự án Bản anh hùng ca thành cổ Quảng Trị do Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tổ chức (3đ)

-----Hết-----

- Học sinh không được sử dụng tài liệu.

- Giám thị không giải thích gì thêm.

Đáp án đề 1**Phần I. ĐỌC HIỂU**

Câu 1(0.5đ)	Câu 2 (0.5đ)	Câu 3(0.5đ)	Câu 4(0.5đ)	Câu 5(0.5đ)	Câu 6(0.5đ)	Câu 7(0.5đ)	Câu 8 (0.5đ)
B	A	A	B	A	B	D	A

Câu 1: Dòng nào nói đúng về đặc điểm hình thức chính của bài thơ?

- A. Thơ tự do, chia khổ không đều, gieo vần liền
- B. Thơ tự do; mỗi khổ 4 dòng; gieo vần, số tiếng trong dòng thơ linh hoạt
- C. Thơ hỗn hợp, dòng, khổ dài ngắn khác nhau
- D. Thơ tự do, các khổ dài, không có vần

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ và chú ý các dấu hiệu hình thức (số từ, số câu, gieo vần...)

Lời giải chi tiết:

Đặc điểm hình thức của bài thơ: Thơ tự do; mỗi khổ 4 dòng; gieo vần, số tiếng trong dòng thơ linh hoạt

→ Đáp án B

Câu 2: Dòng nào nói lên đề tài của bài thơ?

- A. Người lính

B. Nỗi nhớ bạn bè

C. Chiến tranh và kí ức

D. Hậu chiến

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ, chú ý những chi tiết và hình ảnh được lặp lại và rút ra kết luận về đề tài

Lời giải chi tiết:

Bài thơ viết về đề tài người lính thông qua các hình ảnh: lửa khói, đạn, khẩu súng, lối giao liên,...

→ Đáp án A

Câu 3: Dòng nào nói lên ý nghĩa của cụm từ “Là cái phương”, “phương ấy”?

A. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định phương ấy là nỗi nhớ da diết, là dòng cảm xúc mãnh liệt trong tâm hồn nhà thơ.

B. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định nỗi nhớ của nhà thơ đang hướng về phương ấy

C. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định phương ấy có đồng đội của nhà thơ đang chờ

D. Lặp lại nhiều lần như điệp khúc khẳng định phương ấy là nơi chứa những kỉ niệm không thể phai mờ

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ

Phân tích ý nghĩa cụm từ “là cái phương”, “phương ấy”

Lời giải chi tiết:

Điệp khúc “là cái phương”, “phương ấy” lặp lại muốn khẳng định phương ấy là nỗi nhớ da diết, là dòng cảm xúc mãnh liệt trong tâm hồn nhà thơ.

→ Đáp án A

Câu 4: Trong kí ức của nhà thơ, phương ấy đã gợi nhớ những điều gì?

- A. Tình yêu với cô gái giao liên khi bị thương
- B. Sự hủy diệt của bom đạn, chờ thư mẹ, nhớ mẹ; nơi mất đồng đội; nơi mình bị thương; nơi mình gánh trách nhiệm với đất nước
- C. Sự hủy diệt của bom đạn; chờ thư mẹ, nhớ mẹ; nơi mất đồng đội
- D. Sự hủy diệt của bom đạn; chờ thư mẹ, nhớ mẹ; nơi mất đồng đội; nơi mình bị thương; xác định sẽ hy sinh

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ

Chú ý những câu thơ khi tác giả nhớ về phương ấy

Lời giải chi tiết:

Phương ấy đã gợi nhắc nhà thơ nhớ đến: Sự hủy diệt của bom đạn, chờ thư mẹ, nhớ mẹ; nơi mất đồng đội; nơi mình bị thương; nơi mình gánh trách nhiệm với đất nước

→ Đáp án B

Câu 5: Những hình ảnh nào gợi sự hủy diệt của bom đạn, chất độc hóa học thời chiến tranh

- A. Mùi cỏ cháy; không tiếng gà cất gáy; cỏ cháy rất hoang hôn
- B. Không tiếng gà cất gáy; cỏ cháy rất hoang hôn; dây kềm gai dài
- C. Mùi cỏ cháy; không tiếng gà cất gáy; sao rơi
- D. Mùi cỏ cháy; cỏ cháy rất hoang hôn

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ

Chú ý những hình ảnh gợi sự hủy diệt của bom đạn, chất độc hóa học thời chiến tranh

Lời giải chi tiết:

Những hình ảnh gợi sự hủy diệt của bom đạn, chất độc hóa học thời chiến tranh:
Mùi cỏ cháy; không tiếng gà cất gáy; cỏ cháy rất hoang hôn

→ Đáp án A

Câu 6: Cụm từ: sao quá buồn chồn diễn tả tâm trạng của nhà thơ ở thời điểm nào?

- A. Khi chờ thư mẹ
- B. Ngóng chờ về phương ấy

C. Khi khẩu súng nằm trên tay

D. Khi lá xanh kì lạ trút trong đời

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ

Chú ý khổ thơ xuất hiện cụm từ

Lời giải chi tiết:

Cụm từ: sao quá buồn chôn diễm tả tâm trạng của nhà thơ ở thời điểm khi nhà thơ đang ngóng chờ về phương ấy

→ Đáp án B

Câu 7: Dòng thơ nào cho thấy cảnh chiến trường và đồng đội của nhân vật trữ tình được gọi ra từ kí ức?

A. Đêm trong suốt áp ngực vào phương ấy

B. Gặp lại mùi cỏ cháy suốt thời trai

C. Mặt trận xưa, đồng trưa đưa cỏ mặt

D. Cả B và C

Phương pháp giải:

Đọc kĩ các dòng thơ

Phương pháp loại trừ

Lời giải chi tiết:

Dòng thơ cho thấy cảnh chiến trường và đồng đội của nhân vật trữ tình được gợi ra từ kí ức:

- Gặp lại mùi cỏ cháy suốt thời trai
- Mặt trận xưa, đồng trưa đưa cỏ mặt

→ Đáp án D

Câu 8: Dòng nào nói lên tình cảm, cảm xúc bao trùm bài thơ?

- A. Nhớ thương, trân trọng, tự hào ngợi ca người lính hy sinh vì Tổ quốc.
- B. Buồn đau vì những đồng đội đã hy sinh
- C. Day dứt, ân hận vì không kịp khóc khi bạn hi sinh
- D. Tự hào vì đã dâng hiến tuổi trẻ cho Tổ quốc

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ

Rút ra tình cảm, cảm xúc bao trùm bài thơ

Lời giải chi tiết:

Cảm xúc bao trùm bài thơ đó là tâm trạng nhớ thương, tấm lòng trân trọng, tự hào ngợi ca người lính hy sinh vì Tổ quốc.

→ Đáp án A

Câu 9: Phân tích hiện thực được phản ánh và vẻ đẹp tâm hồn của người lính trẻ trong khổ thơ sau:

Cái chiến hào tha thiết ở trong tôi

Xanh thăm thăm lưng đeo giao thừa tới

Người con gái cống mình qua đạn xối

Tình yêu thầm, kín lại lối giao liên. (1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ đoạn thơ

Chú ý những hình ảnh phản ánh hiện thực và nét đẹp tâm hồn của người lính

Lời giải chi tiết:

- Hiện thực chiến tranh khốc liệt cảnh chiến hào, đạn xối; Người con gái cống – khi bị thương

- Tình cảm thầm kín với cô giao liên khiến chiến hào trở nên tha thiết, khiến màu xanh lưng đeo thăm thăm hơn

→ Thể hiện đồng thời chiến tranh và tình cảm thiêng liêng, rung động trong tâm hồn người lính trẻ làm dịu đi sự ác liệt của chiến tranh, tiếp thêm sức mạnh tinh thần nơi chiến trường

- Khổ thơ thể hiện tinh tế vẻ đẹp lãng mạn trong tâm hồn người lính dũng cảm, nhạy cảm lạc quan...

Câu 10: Bài thơ “Phương ấy” – Hoàng Nhuận Cầm cho em nhận thức gì về hiện thực chiến tranh, về lẽ sống của những người lính trẻ trong kháng chiến chống Mỹ? Suu tầm 2 câu thơ nói về trách nhiệm của những người lính thời chống Mỹ đối với Tổ quốc(1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ và nêu cảm nhận của bản thân về hiện thực chiến tranh, về lẽ sống của những người lính trẻ trong kháng chiến chống Mỹ

Sưu tầm 2 câu thơ

Lời giải chi tiết:

- Học sinh tự trả lời theo nhận thức của cá nhân, chú ý bám sát hiện thực được phản ánh qua hình ảnh, từ ngữ của văn bản thơ

- Có thể tham khảo gợi ý sau:

+ Hiện thực chiến tranh vô cùng khốc liệt: đời sống vật chất, tinh thần của người lính đều diễn ra dưới mưa bom, bão đạn; liên tục phải đối mặt với thương vong; có lúc không kịp khóc thương, tiễn biệt đồng đội.

+ Lẽ sống: Người lính chiến đấu quả cảm, giàu tình cảm, lạc quan; khi đối mặt với hiểm nguy là khi tình yêu Tổ quốc dâng lên mãnh liệt nhất; người lính luôn nghĩ về trách nhiệm của mình đối với Tổ quốc.

- Sưu tầm 2 câu thơ:

+ “Chúng tôi đi không tiếc cuộc đời mình

Nhưng tuổi hai mươi làm sao không tiếc

Nhưng ai cũng tiếc tuổi hai mươi còn chi Tổ quốc” (Thanh Thảo)

+ Cả thế hệ đàn hàng gánh đất nước trên vai (Bằng Việt)

+ Ta đi hôm nay đã không là sớm

Đất nước hành quân mấy chục năm rồi.

Ta đến hôm nay cũng không là muộn

Đất nước còn đánh giặc chưa thôi (Phạm Tiến Duật)

PHẦN II. VIẾT

Câu 1:

a. Phát hiện những chi tiết, sự việc liên quan giữa những bức ảnh, ngữ liệu trên với bài thơ Phương ấy- Hoàng Nhuận Cầm.

Phương pháp giải:

Quan sát kĩ bức ảnh và ngữ liệu

Rút ra chi tiết, sự việc tương đồng

Lời giải chi tiết:

- Những chi tiết, sự việc liên quan: Cỏ cháy; yếu tố bi hùng (sự hy sinh và tình yêu Tổ quốc, lý tưởng sống...); Cuộc kháng chiến chống Mỹ; tác giả Hoàng Nhuận Cầm (biên kịch phim và bài thơ Phương ấy)

b. Cho biết các phương tiện chuyển tải thông tin ấy nhằm mục đích gì? Từ đó hãy đánh giá thái độ, tình cảm của thế hệ ngày nay đối với lịch sử và những người lính ấy đã hy sinh trong chiến tranh vệ quốc.

Phương pháp giải:

Rút ra mục đích các phương tiện

Liên hệ thực tế để đánh giá thái độ, tình cảm của thế hệ ngày nay

Lời giải chi tiết:

- Chuyển tải thông tin ấy nhằm mục đích: ngợi ca, tôn vinh những người lính đã hy sinh vì Tổ quốc; tái hiện chiến tranh khốc liệt.

- Đánh giá thái độ, tình cảm của thế hệ ngày nay: tôn trọng lịch sử; biết ơn, nhớ ơn những người lính đã hy sinh vì Tổ quốc; thấu hiểu lịch sử dân tộc...

Câu 2: Viết bài văn

Phương pháp giải:

Sử dụng những kiến thức đã học và kinh nghiệm của bản thân để hoàn thành yêu cầu

Lời giải chi tiết:

Bài luận về bản thân để ứng tuyển tham gia vị trí trưởng ban truyền thông cho Dự án Bản anh hùng ca thành cổ Quảng Trị		
Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0.25	- Nêu vấn đề của bài viết: mong muốn ứng tuyển... - Khả năng đáp ứng tốt các yêu cầu của bản thân.
Thân bài	2.00	- Giới thiệu khái quát về bản thân (tên, học vấn, vị trí, mong muốn hiện tại) - Năng lực để thực hiện: + Yêu thích, hiểu biết về lịch sử, thơ văn viết về chiến tranh và sự hi sinh của những người lính... + Sẵn sàng dành thời gian, tâm huyết để tham gia

		<p>+ Khả năng đảm bảo vị trí: có kinh nghiệm về điều hành (minh chứng): kỹ năng CNTT; viết bài truyền thông đa phương thức; kỹ năng xử lý hình ảnh, âm thanh...)</p> <p>- Cam kết thực hiện các yêu cầu</p> <p>*Lưu ý:</p> <p>- Gắn kết thông tin với các trải nghiệm của cá nhân.</p> <p>- Dùng yếu tố miêu tả, tự sự, biểu cảm, phương tiện đa phương thức hỗ trợ</p> <p>- Lần lượt trình bày các luận điểm (dùng lí lẽ, dẫn chứng để thuyết phục).</p> <p>- Bài viết phải thể hiện rõ phát hiện, quan điểm riêng của bạn về vấn đề đang được quan tâm</p>
Kết bài	0.5	<p>- Khẳng định nguyện vọng, khả năng hoàn thành công việc</p> <p>- Cảm ơn về sự quan tâm và xét duyệt</p>
Yêu cầu khác	0.25	<p>- Bài viết thể hiện rõ đặc trưng thể loại: luận về bản thân</p> <p>- Diễn đạt rõ ý; lập luận logic; suy luận, bình luận phù hợp với văn hóa dân tộc</p>